

HANDLINGSPLAN VANN OG AVLØP 2026

Handlingsplanen er et veiledende dokument for planlegging av utbygging og rehabilitering av ledningsnett for vann og avløp (VA), samt vannbehandlingsanleggene og avløpsrenseanlegg i Farsund kommune.

Planen inneholder en beskrivelse av ledningsnett og dammene, status av utførte VA-prosjekter i 2025, vurdering av behovet og prioritering av prosjekter for 2026, inklusiv tidsplan og kostnadsantydning, og en grovplan for årene framover.

BESKRIVELSE AV VANNLEDNINGSNETTET

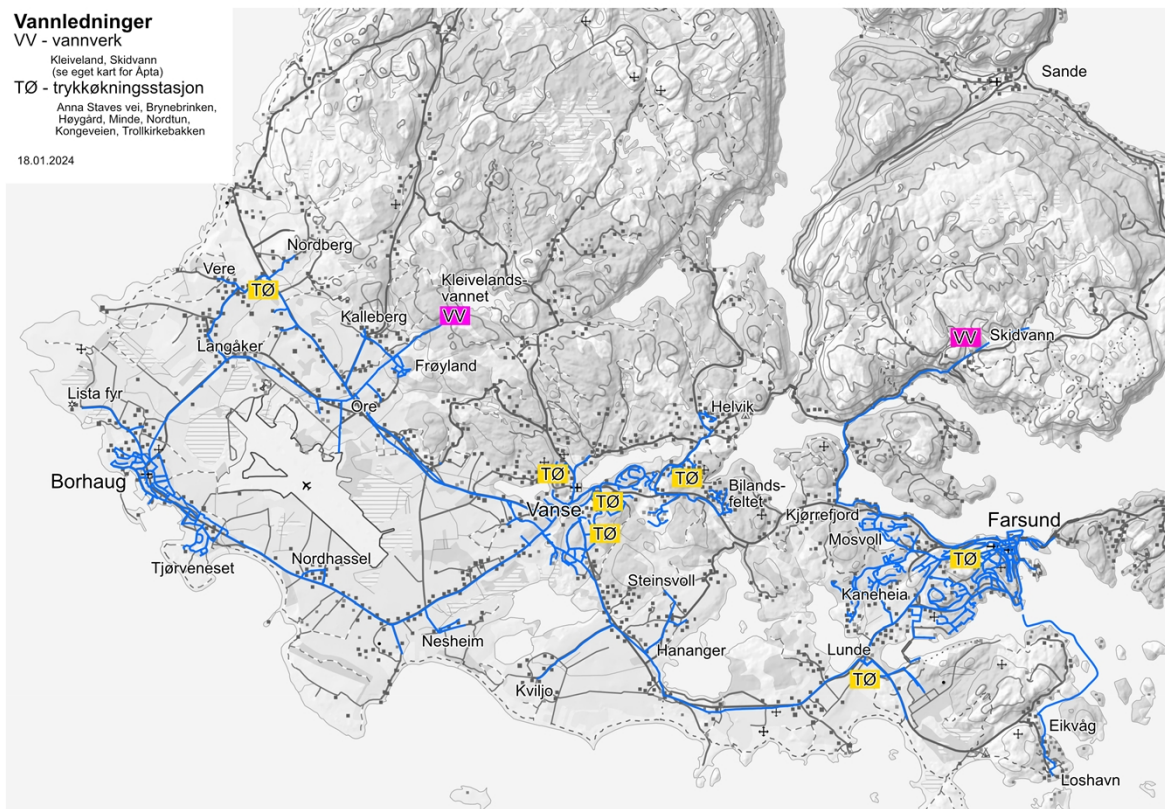
Hovedmål for vannforsyning

Hovedmålet for vannforsyningen i Farsund kommune er formulert slik (Hovedplan vann 1999): Hovedplan for vann er under revisjon og vil bli ferdig i løpet av våren 2026 og vil bli forelagt utvalget.

Farsund kommune skal sørge for at næringslivet og befolkningen får nok vann fra gode kilder via et sikkert nett og økonomisk effektivt forsyningssystem.

Vannledningsnett

Kommunen har ca. 134 km offentlig vannledning, 6 trykkøkingsstasjoner for drikkevann og 3 vannbehandlingsanlegg.

Råvann blir renset i tre separate vannverk (vv): Skidvann, Kleveland og Åpta som forsyner henholdsvis Farsund, Lista og Åpta. Skidvann vv og Kleveland vv har hver for seg kapasitet til å opprettholde vannforsyningen for både Lista og Farsund. Vannet kan distribueres mellom disse to gjennom en pumpestasjon på Lunde.

Ledningsnett for vann har en gjennomsnittsalder på ca. 49 år. De eldste ledningene er fra begynnelse av 1900-tallet. Disse ligger i Farsund sentrum.

Det ble lagt ca. 0.5 km ny vannledning i 2025. Dette gjelder både utskifting av gamle ledninger og legging av vannledning i nye traseer. Kvalitet på ledningsnett blir påvirket av vannkvalitet i ledninger, material, opprinnelig rørkvalitet, leggemetode og andre innflytelser utenfra. De eldste ledninger er ikke nødvendigvis de som er dårligst.

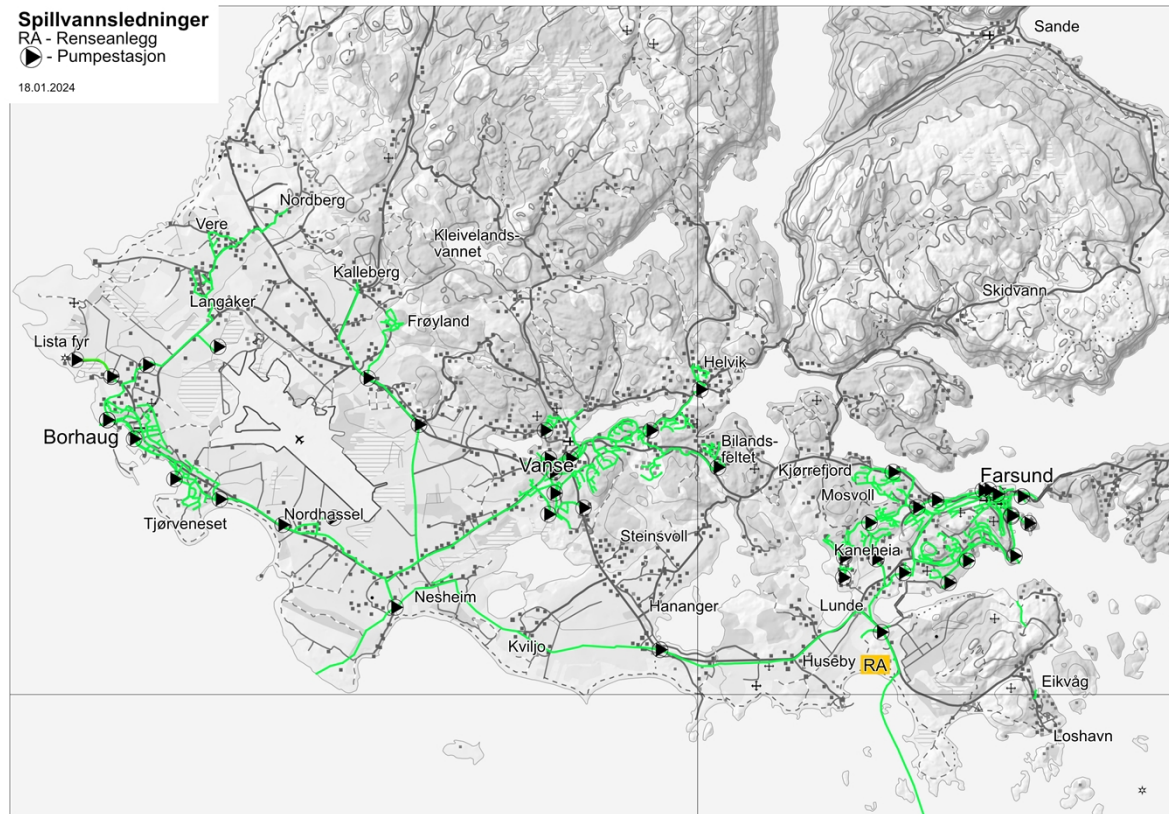
Vannlekk

Som følge av utskiftning av ledningsnett er antall vannlekk betydelig redusert. Det oppstår ofte brunfarging av vann etter vannlekkasje eller ved annet arbeid som fører til stenging og/eller omfordeling av vann mellom Lista og Farsund. Dette er i alle tilfeller midlertidig og ikke helsefarlig. Ledningsnett i enkeltområder blir spylt innen 48 timer etter henvendelsen fra publikum. Dette følges opp nøye og publikum oppfordres til å gi beskjed dersom vannkvaliteten ikke oppleves som tilfredsstillende.

BESKRIVELSE AV AVLØPSNETTET

Avløpsnett

Kommunens avløpssystem består av ca. 123 km ledningsnett, 42 pumpestasjoner og to renseanlegg.

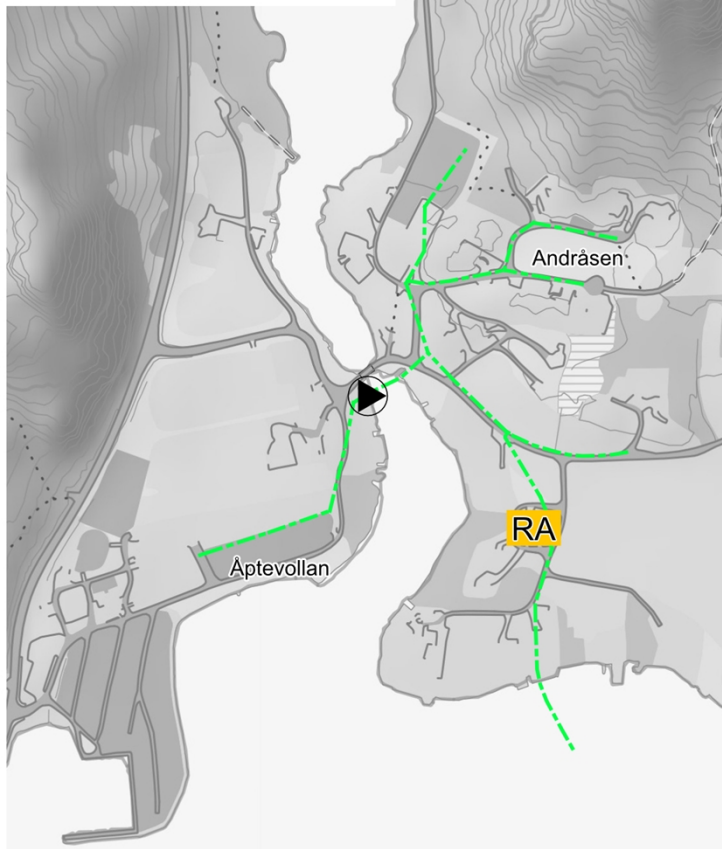
Spillvannsledninger

RA - Renseanlegg

- Pumpekum

18.01.2024

Avløp fra Lista og Farsund pumpes til Huseby renseanlegg. Anlegget behandler avløpsvann tilvarende i underkant av 10000 PE. Huseby er et enkelt silanlegg, bygget i 1998 og oppgradert i 2011.

Avløp fra Åpta renses i et anlegg som ble satt i drift i 2013. Anlegget er dimensjonert for 500 PE.

Hovedplan avløp og vannmiljø - 2020-2040 ble utarbeidet og vedtatt i 2020.

Revidert søknad om utslippstillatelse for Huseby renseanlegg ble sendt til Statsforvalteren i Agder høsten 2022. Søknaden er ikke ferdigbehandlet. Her kan vi få nye krav om rensing av utslippet. EU har innskjerpete regler for utslipp til behandling.

Ledningsnett for avløp har en gjennomsnittsalder på ca. 27 år. De eldste ledningene er fra begynnelse av 1900-tallet i deler av sentrumsområdet i Farsund.

I 2025 er det til sammen lagt ca. 0 km nye avløpsledninger. Dette gjelder utskifting av gamle ledninger, legging av avløpsledning i nye traseer for å legge til rette for nye tilkoblinger og legging av overvannsledninger for separering.

Nye tilknytninger

Ved større utbyggingsprosjekter blir det lagt nye ledningen for vann og avløp. Hvis det inngås utbyggingsavtaler vil kommune stå som utbygger av VA ledningsnett og blir det offentlig ledningsnett.

Kommunen hatt et prosjekt der alle mulige tilknytninger til det offentlige avløpsnettet ble gjennomgått. Mulige tilknytninger er registrert i alle områder der det er gjennomført oppgradering og utvidelse av ledningsnett. Det er identifisert flere mulige utvidelser av det offentlige avløpsnett der vi kan sanere separat utslipp. Dette inngår som en del av arbeidet med implementering av vanndirektivet.

HMS

HMS er en viktig parameter i den daglige driften av avløpssystemet. Driftspersonale tas på et tidlig tidspunkt med i planleggingen ved endringer og nyanlegg. Dette gjelder spesielt forandringer på renseanlegg og avløpspumpestasjoner.

Klimatilpassing/separering

Klimaendringene forventes å gi stadig kraftigere nedbør i årene som kommer, noe som kan gi mer utslipp av urensset avløpsvann. Kommunale avløpsanlegg må derfor tilpasses økende nedbør ved dimensjoneringen av avløpsnettet.

Tilpassing skjer ved separering av avløpsnettet. Separering av avløp betyr å skille overvann og spillvann. Avløpsvann er et samlebegrep for spillvann (også kalt husholdningsvann) og overvann. Spillvann er vann som kommer ut av hus og som må renses før det føres til sjøen, mens overvann er vann som kommer fra oven (takvann, dreneringsvann, regnvann). Overvann slippes ut via et eget system utenom spillvannrensaneanlegg. Dimensjonering av overvannsnettet tilpasses til den forventende nedbørsøkningen. I praksis betyr dette at det blir lagt større ledninger.

For nye tilkoblinger og på plasser der kommunen har separert avløpsnettet sitt, har grunneiere ikke lov til å føre overvann inn på offentlig spillvannsledning.

I eldre bebyggelsen og byggefelt fra før 60-tallet ble avløpsnettet ikke separert ved bygging. I de fleste byggefelt fra den tid er dette gjort i ettertid.

I byggefeltene fra 60- og 70 tallet er avløpsnettet separert, men bare ledningene og ikke kummene. Dette skaper problemer ved store nedbørsmengder. De fleste felter er avløpsledninger fra betong som er i dårlig forfatning. Erfaring viser at det i tillegg er en del feilkoblinger i alle feltene. Byggefelt fra 60- og 70-tallet hvor dette er aktuelt er Mosvold, Høyland, Brynelia og Bryneheia.

I nyere byggefelt, fra 80-tallet og yngre, er avløpsnettet separert. Vannledningsnett i disse feltene er av god kvalitet.

Vann- og avløpsnett i deler av Farsund sentrum er det eldste i kommunen. Disse ledninger fungerer greit så lenge de får ligge stille og rolig i bakken. Storgaten og Varbakgaten ble oppgradert i 2021. Gabriel Lunds gate ble oppgradert i 2022. I forbindelse med utbygging av ny videregående skole ble ledningsnett i Strandgaten og Theis Lundegaardsgate rehabilitert i 2019. Utskifting av ledningsnett i sentrum ellers følger gatebruksplanen.

Avløpsnettet i Farsund sentrum samler spillvann og overvann fra områdene nordvest, nord og øst fra Varbak. Separering av disse områder er godt i gang.

Ved regnvær er det store mengder med overvann i avløpsnett fra Vestbygda. Dette skyldes i hovedsak til renning fra Nordbygda.

Prioritering av utskifting av avløpsledningsnett og klimatilpassing av avløpsnett:

- Eldre byggefelt med dårlig ledningsnett, uten separering.
- Fullførelse av påbegynte separering nordvest fra Varbak.
- Byggefelt med dårlig ledningsnett, med separering.

Kommunen har en rammeavtale for prosjektering av VA prosjekter gjennom Agder fylkeskommune (OFA). Rammeavtalen er med Rambøll i Kristiansand.

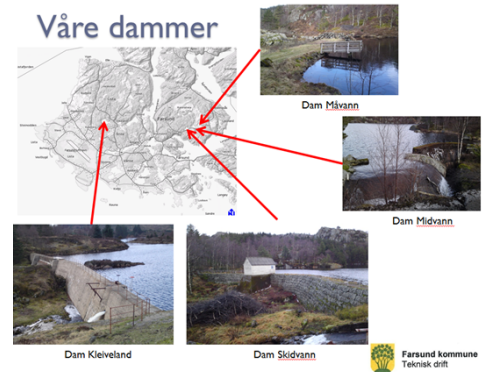
Dersom problemer med ledningsnettet oppstår i løpet av planperioden vil utbedring blir prioritert. Privat utbygging av ledningsnett i forbindelse med utbygging av byggefelt tas ikke med i planen.

BESKRIVELSE AV DAMANLEGGENE

Kommunen har 4 dammer som sikrer råvannstilførselen av drikkevannsanleggene. Dam Kleiveland er plassert i sørøstenden av Kleivelandsvannet og har konsekvensklasse 2. Dammene Skidvann, Midvann og Måvann er plassert i Herad og sikrer sammen råvannet til Skidvann vannbehandlingsanlegg. Dam Skidvann er i konsekvensklasse 2, Måvann og Midtvann har konsekvensklasse 1.

Klassifisering og tilsyn av dammene er regulert i damsikkerhetsforskriften gjeldene fra 1.1.2010, som forvaltes av Norsk vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Alle dammene er rehabilitert og godkjente.

Oversikt VA-prosjekter

2025 (Gjennomført)	Tiltak
Høydebassenget Varbak	Oppgradering/tetting (ferdigstillelse)
Åpta vannverk	Ekstra vanttank (ferdigstillelse)
Gamleveien	Utskifting VL
Økt slukkevannskapasitet - Farsund ungdomsskole	Utvidelse av vannledningsnett
Økt slukkevannskapasitet - Vanse barneskole/Vanse kirke	Utvidelse av vannledningsnett (påbegynt)
Østhasselstrand	Ny vann & avløp (påbegynt)
Sjøvannsledning Hanesund - Røssevika	Utvidelse av vannledningsnett (påbegynt)
Farøy PS	Utskifting (påbegynt)

2026 (Planlagt)	Tiltak
Farøy PS	Utskifting (ferdigstillelse)
Tjørvehavn PS	Utskifting
Farøyveien	Utskifting VA, separering
Østhasselstrand	Ny vann & avløp (ferdigstillelse)
Sjøvannsledning Hanesund - Røssevika	Utvidelse av vannledningsnett (ferdigstillelse)
Økt slukkevannskapasitet - Vanse barneskole/Vanse kirke	Utvidelse av vannledningsnett (ferdigstillelse)
Div. vannkummer	Rehabilitering

2027 og framover, ikke prioritert	Tiltak
Frøyland - Kleveland	Utskifting VL
Huseby/Lomsesanden	Ny vann & avløp (venter på avklaringer fra utbygger)
Resirkulering av spylevann fra Kleveland	Installere renseprosess for spylevann
Ore - Vanse	Utskifting VL
Nesheim	Utvidelse avløpsnett
Nytorvet - Listerveien	Utskifting VA, separering - gatebruksplan
Heijdesgate	Utskifting VA, separering
Kjørbosgate	Utskifting VA, gatebruksplan
Brogata – Torvgata foran Husan	Utskifting VL
Høyland – Møbelhuset	Rehabilitering AV nett (boligfeltutbygging)
Borhauggarden – Grettestøveien (Møllebråtet)	Utskifting VL
Mosvold, Mosvoldveien, Bjørkelia	Utskifting VA (vannledning delvis eternitt)
Sundeveien v/Frelsesarmeen	Utskifting VL
Skougaardsgate	Utskifting VA, separering
Danefjell – Lauervik Terrasse	Utskifting VA, motfall i avløp
Kådeveien	Utvidelse avløpsnett
Vanse Lyshjørnet – Skeime	Rehabilitering VA (vannledning eternitt)
Helvik	Utvidelse VA
Bryneheia	Utskifting VA (vannledning eternitt)
Høyland	Utskifting VA (vannledning eternitt)
Brynelia	Utskifting VA (vannledning eternitt)
Kviljo	Utskifting VA (vannledning eternitt)
Trollkirkebakken	Utskifting trykkøkingsstasjon
Spindsodden	Utvidelse avløpsnett
Kjørresfjord/Øyvoll	Utvidelse avløpsnett
Gamle Biland	Utvidelse avløpsnett
Åpta	Utvidelse avløpsnett, tilknytninger ny renseanlegg
Kleveland – Ore - Skeime	Utskifting hovedvannledning (delvis eternitt)